

Plánování tvorby a obnovy veřejných prostranství

V ČR zatím nejčastější způsob zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů. Je to dáno grantovou podporou takovýchto projektů (Nadace Via, Nadace Partnerství, Nadace Proměny), ale také tím, že hmatatelný výsledek diskuze lze v relativně krátké době (roku až dvou) vidět. To je velmi motivující prvek při posilování důvěry v participativní procesy. Při zapojení veřejnosti do plánování veřejných prostranství se dá využít řada technik, které mohou mít své uplatnění i v jiných participativních projektech.

Jde o komplexní metodu - složenou z různých mezikroků - byly a jsou pro ni užívány různé názvy. Dříve se používal termín *Plánovací víkend* či *Akční plánování*. Rovněž se užívá termín *Utváření místa* aj. Námi předkládaný název a postupy jsou souhrnem zkušeností užívanými v ČR v poslední době.

Plánování veřejných prostranství

Konkrétní veřejná prostranství, případně větší území

Velká náročnost

Jsou zapotřebí zkušený facilitátor, architekt respektující principy této metody (práce s veřejností) a prostředky na realizaci naplánovaných změn.

Určeno až pro stovky účastníků

10 - 200

Realizace do 12 měsíců

- 3 hodiny pro jednu plánovací dílnu
- 1-2 roky pro případ zapojení veřejnosti i do samotné realizace prostranství

Vyzkoušeno v ČR

Metody plánování tvorby a obnovy veřejných prostranství využívá ke komunikaci s veřejností například [Centrum pro komunitní práci](#).

Návaznost na jiné metody

Plánování veřejných prostranství se dá doplnit a kombinovat s [řadou metod](#) - „city walk“, „mapy vnímání místa“, „bezpečné cesty do škol“ apod.

Popis

Příprava projektu veřejného prostranství začíná obvykle analýzami. Ty mohou probíhat formou pozorování a mapování chování uživatelů místa, rozhovorů s uživateli, komentovanou obchůzkou místa, formou ankety i části samotné plánovací dílny. Obsahem analýz je obvykle mapování problémů místa, silných stránek místa (hodnot území, které mají být zachovány nebo posíleny) a aktivit, které uživatelé realizují.

V následné fázi uživatelé místa definují očekávaný charakter místa, aktivity, které by zde chtěli realizovat a podmínky, které k tomu potřebují. Tato část může opět proběhnout formou rozhovorů, ankety, plánovací dílny nebo v časové následnosti všemi těmito formami. Plánovací dílna poté může posloužit kromě analýz a mapování potřeb k výběru prioritních aktivit a promyšlení, jak tyto aktivity v prostoru rozložit tak, aby prostranství utvářelo smysluplný celek.

Po takto definovaných požadavcích ze strany uživatelů následuje zpracování studie (případně ve variantách), která je opět předložena veřejnosti na veřejném setkání. Jeho závěry slouží k dopracování projektu pro realizační fázi. V rámci výstavby prostranství je možné vytipovat práce, které mohou realizovat samotní občané (pozemní práce, úklid, sázení stromů, natírání, malování apod.).

Popis cílů metody

Zjistit stávající využívání řešeného prostranství, názory obyvatel na něj a názory na možná zlepšení prostranství tak, aby výstupy projektu i realizace co nejvíce odpovídaly potřebám jeho uživatelů.

Cílová skupina

Všichni uživatelé místa: lidé žijící v jeho okolí, procházející se zde, navštěvující místo apod. Při plánování je nutné myslet na potřeby všech potenciálních skupin – senioři, lidé v produktivním věku, maminky, mládež, děti, handicapovaní, sportovci, kulturní organizace, majitelé okolních domů (restaurace, školy, úřady apod.).

Kroky

1. Výběr jasně definovaného prostoru pro plánování dle potřeb komunity
2. Ošetření majetkoprávních záležitostí, investic, zodpovědnosti jednotlivých partnerů projektu
3. Ustavení pracovní skupiny projektu
4. Odsouhlasení plánu zapojení veřejnosti (harmonogram a použité techniky)
5. Předběžné analýzy dle výběru (mapování, trasování, rozhovory, anketa aj.)
6. Sběr námětů na využití prostranství různými metodami dle výběru (viz výše)
7. Organizace plánovací dílny zaměřené na finalizaci analýz a definování potřeb uživatelů
8. Jako součást dílny je možný výběr priorit pro území a formou práce se slepou mapou i jejich rozvržení v prostoru
9. Zpracování výstupů všech analýz a námětů pro projekt, předání podkladů architektovi
10. Informování o výsledcích plánování, lhůta pro připomínkování
11. Prezentace studie (ve variantách) navržené architektem
12. Sběr závěrečných připomínek, zpracování projektu a jeho zveřejnění
13. Výběr prací pro dobrovolníky, realizace dílčích úprav za účasti veřejnosti

Zdroje a pomůcky

- Organizační tým
- Facilitátor a zapisovatel
- Mapové podklady
- Finanční a věcné zdroje na realizaci výsledného projektu
- Mítnost pro plánování
- Flipchart, papíry, fixy, slepé mapy, postity, lepidlo pro bodování apod.
- Drobné občerstvení

Rozšiřující tipy a doporučení

- Pro plánování s veřejností je dobré vybrat si projektanta/architekta, který je srozuměn s nároky a principy tohoto procesu a který je komunikativní a ochotný vysvětlit své vlastní názory.
- Do plánování se pokud možno nepouštějte bez toho, aniž byste měli zajištěny alespoň minimální zdroje na realizaci projektu. Plánování bez realizace je pro účastníky procesu demotivující.

Příklady, zkušenosti, literatura apod.

- Lenda Chaloupkova, H., 2000: Moje obec, moje město - věc veřejná? Techniky k zapojování veřejnosti do plánovacích procesů. Nadace VIA, Praha
- Mikova, K.; Paulikova, M.; Pauliniová, Z., 2010: Verejne priestory. Nadacia Ekopolis, Banská Bystrica
- Nadace Partnerství, 2013, Prostory – průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství, Nadace Partnerství, Brno
- Nadace Partnerství, 2003: Plánovací víkend: Příručka pro společné plánování veřejných prostranství. Nadace Partnerství, Brno
- Nadace Partnerství, 2003: Utváření místa: Příručka k vytváření kvalitních veřejných prostranství. Nadace Partnerství, Brno
- Wates, N., 2000: The Community Planning Handbook. Earthscan Publications Limited, London
- Wates, N., 1999: Akční plánování. Nadace Partnerství, Brno
- Nadace VIA - [Místo, kde žijeme](#)
- Nadace Partnerství - [Kvalitní veřejné prostory](#)